

Lausunto

23.11.2017

Asia: OM 31/41/2015

Lapsenhuoltolain uudistaminen

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Yleistä

Lähtökohtaisesti ehdotetut muutokset ovat hyviä ja kannatettavia. Jäljempänä lausutaan ehdotuksista vain siltä osin kuin niihin ehdotetaan tarkennuksia tai muutoksia tai ne herättävät kysymyksiä. Pyynnön mukaisesti lausunnossa on noudatettu pääosin muistiossa noudatettua jäsentelyä.

Lapsenhuoltolain yleiset säännökset (1. luku; 1-5 c §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Lapsenhuoltolain yleiset säännökset 1 luku 1-5 c §

1 § Lapsen huolto

Ehdotetussa muodossaan laki velvoittaa selkeästi huomioimaan väkivallan osana huoltajuuskyvyn arviointia silloin, kun lapsen asioista sovitaan tai päätetään. Toimiakseen laki edellyttää, että käytännön sopimus- ja tuomioistuintyöskentelyssä väkivallasta kysytään ja sen olemassaolo

selvitetään. Myös osaamisen ja ymmärryksen lisääminen väkivallasta ilmiönä on tärkeää. Tämä on syytä huomiota tulevissa koulutuksissa.

Kansainväliset sopimukset velvoittavat huomioimaan väkivallan myös sopimusta tai päätöstä täytäntöönpanossa. Istanbulin sopimuksen 31 artiklan 2 kohdan mukaan tapaamisoikeudet ja muu yhteydenpito on pantava täytäntöön siten, että uhrin tai hänen lastensa turvallisuus ei vaarannu. Olisiko tämä syytä erikseen vielä kirjata täytäntöönpanolakiin ?

5 a § Velvollisuus ilmoittaa aiotusta muutosta

Uudesta ehdotetusta pykälästä ilmenee aiempaa selkeämmin, että yhteishuoltajat päättävät yhdessä lapsen asuinpaikan muuttamisesta. Olisi hyvä, jos pykälä alkaisi tällä toteamuksella ja jatkuisi sen jälkeen toimenpiteillä, joita vanhempien tai muiden henkilöiden tulisi tehdä, jos heidän aikomillaan muutoksilla olisi vaikutusta lapsen huollon tai tapaamisoikeuden toteutumiseen. Pykälässä voisi olla vielä viittaus 12 §:ään sopimuksen tai päätöksen muuttamisen mahdollisuudesta. Tämä kaikki jo pykälätekstissä ilmaistuna voisi selkiyttää vanhempien toimivaltuuksia sekä sitä, mitä uudella pykälällä tavoitellaan ja mitä toimintavaihtoehtoja vanhemmilla on omavaltaisten toimien sijaan.

(Vaihtoehtoinen ehdotus: ”Lapsen asuinpaikan muuttamisesta on päätettävä 5 §:n mukaisesti, jos lapsella on kaksi tai useampia huoltajia.

Lapsen vanhemman on ilmoitettava toiselle vanhemmalle aikomuksestaan muuttaa asuinpaikkaansa, jos muutolla olisi vaikutusta lapsen huollon tai tapaamisoikeuden toteutumiseen. Jos lapsen huolto on uskottu muulle henkilölle kuin vanhemmalle, hänen on samoin edellytyksin tehtävä ilmoitus vanhemmille ja vanhempien on tehtävä ilmoitus hänelle.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ja, jos mahdollista, vähintään kolme kuukautta ennen aiottua muuttoa. Ilmoituksen saa jättää tekemättä, jos se on välttämätöntä lapsen tai asuinpaikkaansa muuttavan henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan välittömän ja vakavan uhkan torjumiseksi.

Sosiaalilautakunnan vahvistamaa sopimusta ja tuomioistuimen päätöstä lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta voidaan muuttaa 12 §:n mukaisesti.”)

Huoltajat ja tapaamisoikeus (2. luku; 6-12 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Huoltajat ja tapaamisoikeus 2 luku 6-12 §

6 a § Eräiden isyysratkaisujen vaikutus lapsen huoltoon

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että isyytensä ennakkollisesti tunnustanut mies saisi lapsensa yhteishuoltajuuden automaattisesti, kun isyys on vahvistettu. Ehdotus on omiaan vahvistamaan tasa-arvoista vanhemmuutta. Ehdotus on myös käytännön kannalta järkevä.

Nykytilanteessa ennakkollisiin isyydentunnustamisiin liittyvät huoltosopimukset vahvistaa lastenvalvoja. Tästä aiheutuva työmäärä ei ole vähäinen, ja prosessiin liittyy myös eettisiä ja teknisiä ongelmia. Lähtökohtaisesti lastenvalvoja joutuu näissä tilanteissa vahvistamaan lapsen huoltoa koskevan sopimuksen ”lapsen edun mukaisuuden” ilman mitään edellytyksiä tällaisen arvioinnin tekemiseen, koska lastenvalvoja ei tapaa vanhempia eikä lastenvalvojalla ole vanhemmista mitään tietoja. Neuvolassa allekirjoitettujen yhteishuoltosopimusten vahvistamiseen ei myöskään ole olemassa niitä varten laadittuja oikeusministeriön vahvistamia lomakkeita.

Espoossa edellä kerrotut ongelmat on ratkaistu siten, että sopimuslomakkeelle kirjataan lapsen, äidin ja isän nimi- ja henkilötiedot sekä lisätietoja-kohtaan klausuuli: ”Vanhemmat ovat sopineet yhteishuollosta neuvolassa raskausaikaisen isyyden tunnustamisen yhteydessä x.x.20xx. Tähän sopimusasiakirjaan ei tule vanhempien allekirjoituksia, vaan neuvolassa allekirjoitettu sopimus liitetään osaksi tätä sopimusasiakirjaa. Tiedossani ei ole seikkoja, joiden nojalla olisi syytä epäillä, että sopimuksen vahvistaminen olisi vastoin lapsen etua” Lomakkeen loppuosa sopimuksen vahvistamisesta päivätään päätöspäivälle. Sopimus tulostetaan ja lastenvalvoja allekirjoittaa sen 3 kappaleena, lastenvalvojan kappaleeseen liitetään alkuperäinen vanhempien neuvolassa allekirjoittama sopimus ja vanhempien kappaleisiin kopiot siitä. Kokonaisuudessaan sopimus ei arkistoidu sähköisesti mihinkään. Siinä tapauksessa, että ehdotettu muutos ei toteudu, on tarpeen laatia asianmukainen lomake näitä tilanteita varten.

Tässä yhteydessä olisi syytä pohtia uudelleen myös sitä, onko ylipäätään enää tarpeen kuljettaa ennakkollisen isyyden tunnustamisen prosessia lastenvalvojen kautta vai hoituisiko prosessi suoraan neuvolan ja maistraatin välisenä. Uuden isyyslain säätämisen yhteydessähän asiakirjojen kulkua lastenvalvojen kautta maistraattiin perusteltiin nimenomaan sillä, että huoltosopimusten vahvistaminen oli lastenvalvojille kuuluva tehtävä.

7 § Sopimus lapsen huollosta

7 a § Sopimus lapsen tapaamisoikeudesta

7 b § Vuoroasumisen ja tapaamisoikeuden ehdoista sopiminen

8 § Sopimuksen vahvistaminen

9 § Tuomioistuimen päätös lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

9 a § Tarkemmat määräykset vuoroasumisesta ja tapaamisoikeudesta

9 b § Tuetut ja valvotut tapaamiset sekä valvotut vaihdot

9 c § Lapsen oikeus tavata muuta henkilöä kuin vanhempansa

Yllä olevissa pykäläehdotuksissa on käsitelty eri vaihtoehtoja lapsen huollon, asumisen ja tapaamisoikeuden järjestämiseksi. Sekä sopimusvalikko että sosiaalilautakunnan toimivalta laajenisi merkittävästi. Säännökset on hajautettu moniin eri pykäliin ehkä hiukan hankalastikin hahmotettavaksi kokonaisuudeksi. Eri pykälät eri tarkoituksiin on tärkeää tunnistaa ja huomioida, kun sopimuslomakkeistoa ja tietojärjestelmien fraasipohjia uudistetaan.

Ehdotuksen mukaan vanhemmat voisivat sopia keskenään yhteishuollosta, yksinhuollosta, tiedonsaantioikeudesta, työnjakoyhteishuollosta, asumisesta toisen vanhemman luona, asumisesta vuorotellen molempien vanhempien luona, lapsen oikeudesta pitää yhteyttä ja tavata sitä vanhempansa, jonka luona lapsi ei asu, tapaamisten toteuttamisesta tuettuina tai valvottuina tai valvottujen vaihtojen käyttämisestä. Vanhemmat voisivat sopia myös tapaamisoikeuden ja luonapidon ehdoista sekä kuljetuksista ja matkakustannuksista tapaamisiin liittyen. Vuoroasumisesta sovittaessa vanhempien tulisi sopia myös vuoroasumisen tarkemmista ehdoista, tapaamisen ja luonapidon ehdoista vuoroasumisjakson sisällä, kumpi koti ilmoitetaan lapsen viralliseksi asuinpaikaksi sekä miten vastuu kuljetuksista tai matkakustannuksista jakautuu.

Lisäksi vanhemmat voisivat sopia muun henkilön kanssa oheishuollosta, tiedonsaantioikeudesta, työnjakoyhteishuollosta, asumisesta oheishuoltajan luona, asumisesta vuorotellen toisen vanhemman ja oheishuoltajan luona, lapsen oikeudesta tavata hänelle erityisen läheistä henkilöä, jonka kanssa hänellä on lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen verrattava vakiintunut suhde. Vanhemmat voisivat sopia muun henkilön kanssa myös tapaamisoikeuden ja luonapidon ehdoista sekä kuljetuksista ja matkakustannuksista tapaamisiin liittyen. Vuoroasumisesta sovittaessa vanhempien tulisi sopia muun henkilön kanssa myös vuoroasumisen tarkemmista ehdoista, tapaamisen ja luonapidon ehdoista vuoroasumisjakson sisällä, kumpi koti ilmoitetaan lapsen viralliseksi asuinpaikaksi sekä miten vastuu kuljetuksista tai matkakustannuksista jakautuu.

9 c §:n mukaan muun henkilön tapaamisoikeuteen sovelletaan, mitä lapsen ja vanhemman välisestä tapaamisoikeudesta säädetään. Tältä osin keskusteluun on noussut kysymys siitä, asetetaanko tämän pykälän mukaiselle muulle henkilölle ”erityisvaatimuksia” verrattuna lapsen vanhempiin. Kysymys on konkretisoitunut siihen, olisiko lapsen edun mukaista määrätä tällaisia tapaamisia, jos ne jouduttaisiin määräämään valvottuina tai tuettuina? Tai valvottuina vaihtoina osapuolten riitaisten välien vuoksi? Tästä näkökulmasta asiaa ei ole käsitelty työryhmämietinnössä.

Oikea tieto voimassa olevista sopimuksista ja päätöksistä

Muutosehdotusten myötä erilaisten sopimusten/päätösten ja sopimusosapuolien/asiaan osallisten määrä kasvaa. Muutoksiin tarvittaisiin kaikkien osallisten suostumus. Käytännön työn näkökulmasta askarruttaa, miten varmistetaan ajantasainen tieto voimassaolevista sopimuksista/päätöksistä ja asiaan osallisista. Mikä tieto tulisi näkymään väestötietojärjestelmässä ja miltä osin oltaisiin vanhempien ja asiaan osallisten tuottaman tiedon varassa? Toki kaikki ilmoitettu tieto tulisi tarkistaa, mutta ilmoittamaton tieto voisi jäädä huomiotta, jos sopimukset/päätökset ovat eri viranomaisissa laadittuja.

Vuoroasumisen määrittely

Mikäli vuoroasuminen otetaan uutena käsitteenä lapsenhuoltolakiin, tulisi selkeästi määritellä, milloin on kyse vuoroasumisesta ja milloin tavallista laajemmasta tapaamisoikeudesta. Riittääkö se, että määrittelyä on tehty vain työryhmämietinnössä?

Rajanvedolla tulee varmuudella myöhemmässä vaiheessa olemaan merkitystä, kun ratkaisuvaihtoehtoja punnitaan elatusavun laskemisen ja suorittamisen, päivähoitomaksujen määräytymisen, elatustukioikeuden ja muiden sosiaalietuuksien kannalta. Määrittelyllä on merkitystä myös tilastoinnin kannalta.

Vanhempien yksimielisyys lapsen virallisesta asuinpaikasta

On välttämätöntä, että vuoroasumisen yhteydessä sovitaan myös lapsen virallisesta asuinpaikasta, muutoin sopimusta ei voida vahvistaa vuoroasumisenkaan osalta.

Virallisen asuinpaikan merkitys lapsen elatusavusta sovittaessa/päätettäessä

Nykytilanteessa elatusavun saajana voi olla vain se vanhempi, jonka luona lapsi asuu. Tämä asetelma on sinänsä selkeä myös ns. vuoroasumisjärjestelyissä, vaikkakin luonapidon laajuus ja arjen kustannusten poikkeava jakaantuminen tuottavatkin elatusavun arvioinnissa jo nyt omat hankaluutensa.

Nykytilanteessa myös elatustukijärjestelmä on kytketty siihen rakenteeseen, että elatusavun ja -tuen saaja on se vanhempi, jonka luona lapsi asuu. Elatustukea ei voi saada, jos lapsi asuu elatusvelvollisen luona.

Elatuslakiin on ehdotettu muutosta, jonka perusteella vanhempi voidaan velvoittaa suorittamaan lapselle elatusapua, jos lapsi asuu vuorotellen hänen ja toisen vanhemman tai muun huoltajan luona. Työryhmämietinnön mukaan vuoroasumistilanteissa lapselle voidaan vahvistaa suoritettavaksi elatusapua esimerkiksi silloin, kun toisella vanhemmalla on parempi elatuskyky kuin toisella. Elatusavun suorittajana voisi siten olla myös se vanhempi, jonka luona lapsi virallisesti asuu. Virallisen asuinpaikan ei tarvitsisi myöskään olla se, jossa lapsi oleskelee suuremman osan ajasta.

Työryhmämietinnössä todetaan, että oikeusministeriön ohje ei sellaisenaan tule soveltumaan kaikkiin vuoroasumistilanteisiin. Elatuslaki kuitenkin asettaa elatusavun vahvistamisen edellytykseksi, että sen voidaan katsoa olevan kohtuullinen ottaen huomioon lapsen oikeus riittävään elatukseen, vanhempien maksukyky sekä muut asiaan vaikuttavat seikat siten kuin 1–3 §:ssä sekä 6 §:ssä on säädetty. Elatusavun laskemiseksi on siten välttämätöntä selvittää lapsen tarve, vanhempien elatuskyky ja vanhempien välisen elatuskyvyn suhde. Jos elatusavun suorittaja voi jatkossa olla kumpi vanhempi hyvänsä virallisesta asuinpaikasta ja oleskelun kestosta riippumatta, niin mistä asetelmasta elatusavun arviointi tehdään ja minkä olosuhteiden pohjalta lapsen tarve määritellään? Myös hyvinkin sopuisat vanhemmat toivovat ja odottavat viranomaisilta selkeitä ohjeita ja malleja elatusavun ”oikean” määrän laskemiseksi.

Olisi toivottavaa, että elatusapuohjeen päivittämiseen ryhdyttäisiin mahdollisimman ennakoivasti, jotta elatusavun määrittämisen hankaluudesta ei tulisi este vuoroasumisesta sopimiselle.

Myös elatustukilakia tulisi tarkastella elatuslain muutoksen myötä. Jos vuoroasumisessa molemmat vanhemmat ovat pienituloisia ja elatusvelvolliseksi sovitaan vanhempi, jonka luona lapsi on kirjoilla, koska hän ansaitsee jonkun verran toista vanhempaan enemmän, niin elatusavun saajalla ei olisi elatustukilain 8 §:n nojalla oikeutta elatustukeen, koska lapsi asuu elatusvelvollisen luona. Elatustukilain ilmaisua ”asuminen” olisi myös syytä tarkentaa suhteessa lapsenhuoltolain ”vuorotellen asumisen” ilmaisuun.

Muiden kuin vanhempien olosuhteista varmistuminen

Lastenvalvojatyön näkökulmasta kolmansien osapuolten mukaantulo sopimuskumppaneiksi on iso muutos. Tähän koetaan liittyvän suurempia epävarmuustekijöitä ja riskejä kuin pelkästään vanhempien kanssa työskenneltäessä.

Lastenvalvojilla ei ole lähtökohtaisesti riittävästi valtuuksia ja mahdollisuuksia selvittää täysin ulkopuolisten, entuudestaan heille tuntemattomien henkilöiden olosuhteita. Vanhempien toiveet näissä tilanteissa liittyvät usein akuutin lastensuojelullisen tilanteen ratkaisemiseen tai vielä varsin vakiintumattoman uusperhesuhteen vahvistamiseen oheishuoltajuus- tai tiedonsaantisopimuksen.

Nykytilanteessa tuomioistuimien pyytää sosiaalitoimelta olosuhdeselvityksen oheishuoltoasiassa aina silloinkin, kun kaikki osapuolet ovat asiasta yhtä mieltä, eikä selvitystyö ole aina tukenut hakemuksessa toivottua järjestelyä.

Mikäli sopimusosapuoliksi tulevat myös muut kuin lapsen omat vanhemmat, lastenvalvojatyössä tarvitaan välttämättä laajempaa tiedonhankintaa ja osapuolten suostumukseen perustuvaa monialaista yhteistyötä. Näissä tilanteissa lastenvalvojilla voidaan katsoa olevan korostunut

velvollisuus varmistua siitä, että sopimuksin tavoitellaan ensisijaisesti lapsen etua eikä sopimuksilla missään tilanteessa vaaranneta lapsen tasapainoista kehitystä ja hyvinvointia eikä turvallisuutta.

Huoltajat ja tapaamisoikeus 2 luku 6-12 § /

Oikeudenkäynti 3 luku 14-17 §

11 § Lapsen mielipiteen selvittäminen

4.2 ja 4.3 § Huoltajat: keskustelu lapsen kanssa

8.3. § Lastenvalvoja: keskustelu lapsen kanssa

15 a § Lapsen kuuleminen tuomioistuimessa

16.3 § Sosiaalilautakunnan selvitys: keskustelu lapsen kanssa

Yllä kootut pykäläehdotukset koskevat lapsen osallisuuden vahvistamista kuulluksi tulemisen ja osallistumisen kautta.

Pykäläehdotuksissa ja työryhmämietinnössä tämän teeman käsittelyyn liittyvä terminologia on osin epätarkkaa ja epäjohdonmukaista. Ensinnäkin toisissa kohdin puhutaan huoltajista ja toisissa vanhemmista. Toisekseen termejä kuuleminen, keskusteleminen ja toiveiden ja mielipiteen selvittäminen esiintyy teksteissä sekavasti ja jopa tekemisen tavoitetta hämärtävästi.

Lapsen kanssa voidaan ”keskustella”, kertaluontoisesti tilanteen mukaan lapsen omista tunteista, arkipäivästä, hyvinvoinnista, ajatuksista ja elämäntilanteesta. Lapsen ”kuulemisessa” ja ”mielipiteen selvittämisessä” on sen sijaan kyse paljon laajemmasta kokonaisuudesta, joka edellyttää useita tapaamisia ja myös muun selvityksen hankkimista.

11 §:ssä edellytetään, että lapselle selostetaan mielipiteen selvittämisen tarkoitus ja selvittämiseen liittyvä menettely. On syytä pohtia, onko tarkoitus ja menettely eri instansseissa prosessin eri vaiheissa tämän aineiston pohjalta riittävän selkeä ja yhteisesti ymmärrettävissä ?

Jatkossa olisi hyvä pohtia myös lastenvalvojatyön prosesseja uudelleen, jos sopimustyöskentelyssä toivotaan vanhempien ensin itse keskustelevan lastensa kanssa. Jotkut vanhemmat voisivat hyötyä lastensa kohtaamiseen valmistavasta tapaamisesta. Tämä voisi olla keino edistää lapsen osallisuuden lisäämistä lapsilähtöisesti.

8 § Sopimuksen vahvistaminen - THL vahvistaa sopimuksessa käytettävien lomakkeiden kaavan

Tältä osin toivotaan, että lomakkeiden suunnittelu aloitettaisiin hyvissä ajoin, jotta lomakkeet ehdittäisiin siirtää tietojärjestelmiin niin hyvissä ajoin, että ne olisivat käyttövalmiina muutosten voimaan tullessa. Isyyslain muutoksessa lomakkeet saatiin käyttöön vasta useiden kuukausien kuluttua lain voimaantulosta, mikä aiheutti runsaasti käytännön hankaluuksia ja ylimääräistä työtä.

Lomakkeiden osalta toiveena on lisäksi, että niissä olisi painettuna valmiiksi keskeisimmät lapsenhuoltolain periaatteet ja joitakin erityisiä pykälää kuten ilmoitusvelvollisuus muutosta. Isyyslomakkeisiin painettu informaatio on koettu hyvänä, se auttaa ja ohjaa sekä työntekijöitä että vanhempia. Lapsenhuoltolain osalta painettu teksti voisi toimia myös hyvänä asennevaikuttamisen välineenä.

Oikeudenkäynti (3. luku; 14-17 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

14 § Vireillepano ja puhevalta

Ehdotuksen mukaan 9 c §:n mukaisen tapaamisoikeiden osalta vireillepano-oikeus olisi myös sillä, joka pitää itseään lapselle erityisen läheisenä henkilönä. Pelkästään aikuislähtöisten prosessien välttämiseksi voisi olla hyvä, että näissä tilanteissa vireillepano-oikeus olisi vain sosiaalilautakunnalla, joka voisi selvittää asiaa ja kuulla lasta ja etukäteen.

14 b § Käsittelyn joutuisuus

Ehdotukset käsittelyn joutuisuudesta tuomioistuimessa ovat kannatettavia.

Lisäksi olisi syytä vakavasti pohtia määräajan asettamista sille, kuinka nopeasti vanhemmille tulisi tarjota aika ensikäynnille lastenvalvojan luokse. Joissakin kunnissa jonot ovat useita kuukausia, yli puolikin vuotta. Jonotilanne voi johtaa myös turhiin oikeudenkäynteihin tilanteissa, joissa sosiaalitoimen palvelut olisivat sinänsä riittäviä.

Lastenvalvojan luoksi tulisi saada aika ensikäynnille kuukauden sisällä. Mikäli määräaikaa ei voida kirjata lapsenhuoltolakiin, se voitaisiin sijoittaa sosiaalihuoltolakiin.

16 § Selvityksen hankkiminen sosiaalilautakunnalta

Selvityksentekijän pätevyysvaatimukset poistuivat laista vuonna 2008 kumotun lastensuojeluasetuksen myötä. Tehtävä on erittäin vaativa, työskentelyn kohteena ovat kaikkein haastavimmat, usein moniongelmaiset eroperheet. Tehtävästä suoriutuminen laadukkaasti edellyttäisi ehdottomasti sosiaalityöntekijän pätevyyttä, ja työ tulisi tehdä parityönä. Lastenvalvojan ja tapaamispaikan työntekijöiden pätevyysvaatimukset on kirjattu sosiaalihuoltolakiin (27 ja 27 a §). Olisi toivottavaa, että selvityksentekijän pätevyysvaatimukset kirjattaisiin lakiin lapsenhuoltolain muutosten yhteydessä, vaikkakin ne sijoitettaisiin sosiaalihuoltolakiin. Samaan yhteyteen tulisi kirjata myös edellytys/suositus parityöskentelystä.

LAPE-kehittämisessä pohditaan paraikaa uusia keinoja ehkäistä huoltoriitojen kärjistymistä ja katkaista pitkittyneitä huoltoriitakierteitä. Pelkästään sosiaalityön keinoin ei kyetä laatimaan riittävän kattavia selvityksiä kaikkein vaativimmissa huoltoriidoissa. Erityisesti tarvetta olisi psykologian, lastenpsykiatrian ja aikuispsykiatrian asiantuntemukselle. Jatkossa tällaista asiantuntemusta voisi olla saatavissa maakunnallisten erityisosaamiskeskusten kautta. Olisiko mahdollista kirjata lakiin tuomioistuimen mahdollisuus pyytää selvityksen laatimista moniammatillisesti, tiettyä erityisasiantuntijuutta hyödyntäen ?

LAPE-kehittämisen yhteydessä merkittävänä puutteena on noussut esiin myös se, että huoltoriitaprosessin päätyttyä vanhemmat jäävät usein yksin ratkaisun kanssa, jota he eivät kykene noudattamaan. Tarvittaisiin seurantaa ja räätälöityä tukea, jonka vähimmäistavoitteena olisi saada vanhemmat noudattamaan tehtyjä ratkaisuja. Olisi hyvä, jos olosuhdeselvityksiin olisi kirjattuna ne konkreettiset paikalliset palvelut, joista perheet voisivat hyötyä ja joita tuomioistuin voisi mahdollisesti suositusluontoisesti ratkaisuun kirjata.

16 b § Tuomioistuimen tiedonsaantioikeus

On tarkoituksenmukaista, että tuomioistuimella on mahdollisuus hankkia poliisi- ja terveystietoja myös suoraan ilman pyyntöä sosiaalitoimelle. Käytännössä ongelmaksi saattaa muodostua se, että tietoja ei pyydetä riittävän yksilöidysti tai että niitä pyynnöstä huolimatta toimitetaan pyydettyä laajemmin. Ratkaisussa EOAK/2831/2016 otettiin kantaa selvityksentekijän velvollisuuteen valikoida tuomioistuimelle toimitettavat tiedot ”välttämättömyys” -arvioinnin perusteella. Onko tuomioistuimella oikeus tällaiseen valikoimiseen vai onko saatu aineisto liitettävä sellaisenaan osaksi asiakirja-aineistoa, jolloin arkaluontoiset tarpeettomatkin tiedot välittyisivät myös muille asiaan osallisille ?

Pykäläehdotuksen viimeinen lause on ehkä vaikeasti ilmaistu. Tarkoitetaanko sillä, että tuomioistuin voi pyytää sosiaalitoimelta pikaselvityksenä sosiaalihuollon tietoja, esim. akuuttitiedon suoraan lastensuojelusta ?

Huolto- ja tapaamisriitojen tuomioistuinsovittelu (3 a. luku; 17 b ja 17 d §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

-

Vieraassa valtiossa annettu päätös ja lapsen palauttaminen (6. luku; 39 ja 41 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

-

Asetuksenantovaltuus (7. luku; 49 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

-

Liitelait

Onko teillä lausuttavaa liitelakeihin ehdotetuista muutoksista?

-

Vaikutukset

Onko ehdotuksen vaikutukset mielestänne arvioitu asianmukaisesti?

-

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

-

Karhuvaara Marjatta
Espoon kaupunki - OTK, Perheasioiden yksikön päällikkö